

Voldtægtsbestemmelse baseret på frivillighed
Oplæg ved Centrene for voldtægtsfres landsseminar 2019

Vestergaard, Jørn

Publication date:
2019

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Vestergaard, J. (2019). Voldtægtsbestemmelse baseret på frivillighed: Oplæg ved Centrene for voldtægtsfres landsseminar 2019.

Anbefaler at indføre en voldtægtsbestemmelse med frivillighed i stedet for tvang som omdrejningspunkt!

Grunden er ikke:

- at kriminaliseringen så bliver mere omfattende (for det gør den ikke)
- at internationale forpligtelser kræver det (for det er ikke tilfældet)

Grunden er:

- at retten til selvbestemmelse i seksuelle relationer bør styrkes ved at lægge afstand til traditionelle kønsstereotyper
- at en lovændring kan bidrage til holdningsændringer ved at fremme respekten for seksuel selvbestemmelse og personlig integritet
- at der i et gråzoneområde kan skabes bedre klarhed over, hvad der er acceptabelt, og hvad der ikke er
- at det kan blive lettere at bevise overgreb

I Straffelovrådets betænkning fra 2012 er det strafbare forhold kendetegnet ved, at der er opnået et seksuelt forhold "uden et gyldigt samtykke". Det, der er kriminaliseret, er visse "ufri-villige seksuelle handlinger" (s. 4 og s. 33 f). Men i loven står der ikke noget om samtykke eller frivillighed.

Spørgsmålet er så, hvorfor man ikke lige så godt kunne skrive det?

Jeg mener, at en bedre retstilstand kunne opnås gennem en nyskrivning af den materielle strafferet. Helt grundlæggende vil jeg dog advare mod overdrevne forestillinger om udsigterne til at løse voldtægtsproblematikken ved at udskifte ord i straffeloven.

En reformproces kan imidlertid i sig selv sætte yderligere fokus på, hvad der er acceptabelt i seksuelle relationer. Desuden giver en reformproces god anledning til at overveje en række spørgsmål om håndteringen af sagerne ved de relevante instanser, herunder ved modtagelsen af anmeldelser, foretagelse af efterforskning, beslutning om tiltalerejsning, gennemførelse af straffesager ved domstolene samt fastsættelse og fuldbyrdelse af straf eller anden foranstaltning. Selv om der gennem årene er gjort en del for at forbedre forholdene for voldtægts ofre, ligger de nemme løsninger ikke lige for. Den side af sagen fortjener løbende opmærksomhed.

I debatten har der været fremsat ønsker om flere anmeldelser, flere tiltalerejsninger og flere domfældelser. Formålet med at modernisere voldtægtsbestemmelsen bør imidlertid ikke først og fremmest være at få flere anmeldelser eller domfældelser, men at opnå en bedre og mere tidssvarende forebyggelse af overgreb.

Ændring af voldtægtsbestemmelsen med frivilligt samtykke som omdrejningspunkt vil nok i det væsentlige have karakter af signalgivning. Man skal ikke forvente, at den ofte vil føre

til domfældelse i sager, hvor der efter de nugældende regler vil blive frifundet. Alligevel kan en lovændring meget vel have en berettigelse ved på en tiltrængt måde at påvirke folks vurderinger af, hvad der er acceptabelt, og derved ændre rollemønstre, som bør høre fortiden til. En lovreform kan danne grundlag for holdningsændringer ved at sende et normativt budskab om større respekt for seksuel selvbestemmelse og personlig integritet.

Min anbefaling er at følge den svenske model. Her er frivillighed nøgleordet.

Brottsbalken 16 kap 1 §

Den som, med en person der ikke deltager frivilligt, gennemfører et samleje eller en anden seksuel handling, som med hensyn til krænkelsens alvorlighed kan ligestilles med samleje, straffes for voldtægt med fængsel fra 2 år indtil 6 år. I bedømmelsen af, om deltagelsen er frivillig eller ej, skal det særligt indgå, om frivillighed er kommet til udtryk gennem ord eller handling eller på anden måde. En person kan aldrig anses som frivillig deltager, hvis

1. deltagelsen er en følge af vold eller ulovlig tvang,
2. gerningsmanden retsstridigt udnytter, at personen på grund af bevidstløshed, søvn, alvorlig angst, beruselse eller anden rusmiddelpåvirkning, sygdom, legemsskade, sindssygdom eller i øvrigt som følge af omstændighederne befinder sig i en særlig udsat situation, eller gerningsmanden formår at få personen til at deltage ved groft misbrug af personens afhængighedsforhold til gerningsmanden.

Det er med rette blevet rette påpeget, at frivillighed i sig selv er et meget løst begreb, som kan forstås på mange måder. På samme måde savner samtykkebegrebet en fast afgrænsning. Det er svært at definere, hvad et samtykke er, og hvad der er et gyldigt samtykke.

Det er derfor af afgørende betydning, at svensk lovgivning har ikke forladt traditionen med at opregne forskellige former for tvang, udnyttelse og misbrug, som det direkte udtryk for, at samværet ikke var frivilligt. Den lovtekniske tilgang er så at sige vendt om i forhold til den traditionelle voldtægtslovgivning.

I tillæg kan der imidlertid forekomme tilfælde, hvor der ikke kan konstateres tvang, udnyttelse eller misbrug, men hvor forholdet alligevel er strafbart, fordi det ud fra en helhedsbedømmelse af situationen ikke kan bedømmes som frivilligt. Det interessante er naturligvis, om der heri ligger en udvidelse af det strafbare område, og hvad en sådan udvidelse i givet fald omfatter.

Det må uden videre erkendes, at grænserne mellem det frivillige og det ikke-frivillige er særligt uskarpe, når man er uden for de klassiske tilfælde af tvang mv. I den forbindelse skal man dog ikke forestille sig, at den traditionelle voldtægtslovgivning er knivskarp. Kriterierne og grænserne for, hvornår seksuelt samvær beror på ulovlig tvang, er også flydende og i gråzonerne afhængig af en helhedsbedømmelse. Så også under gældende lovgivning må domstolene i grænsetilfælde foretage en normativ bedømmelse.

For at imødekomme den berettigede bekymring for en svækkelse af retssikkerheden for anmeldte og mistænkte er der i den nye svenske bestemmelse sat en udmærket tilføjelse ind:

”Ved bedømmelsen af, om deltagelsen er frivillig eller ej, skal det særligt tages i betragtning, om frivillighed er kommet til udtryk gennem ord eller handling eller på anden måde.”

For mig giver det tilstrækkelig god mening!

I debatten om en reform er det ofte begrebet samtykke, der gøres til omdrejningspunktet. Så hvorfor foretrækker jeg at bygge lovgivningen op om begrebet frivillighed?

Det skyldes bl.a., at samtykkebegrebet har givet anledning til stærke modforestillinger.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på de dybereliggende årsager til, at modstanden mod en reform har været så stærk, ikke mindst fra mandlige politikeres og andre meningsdanneres side. I salen er der fagpersoner til stede, som bedre end jeg kan forklare psykologien bag.

Derimod vil jeg gerne forholde mig til spørgsmålet om det terminologiske.

Som sagt har ingen af begreberne samtykke eller frivillighed et fast indhold.

Når man tillægger den slags faktorer en betydning for, om noget er acceptabelt eller gyldigt eller lovligt, er man nødt til at uddybe, hvad der egentlig menes.

Så hvis man så helt bort fra, hvad der foregår i den virkelige verden, kunne det egentlig være lige gyldigt, om man satsede på det ene eller det andet begreb.

Da statsministeren annoncerede, at regeringen ønsker en revision af voldtægtsbestemmelsen med frivillighed som nøglebegreb, sagde han bl.a.: ”Frivillighed er et udtryk for, at man har et samtykke.” Og det er sådan set helt korrekt!

Forholdet er imidlertid det, at argumenterne mod en reform får et uforholdsmæssigt spillerum, når diskussionen bindes op på ønskerne om, at lovgivningen skal være samtykke-baseret.

I juridiske sammenhænge kan man udmærket operere med begreber som stiltiende samtykke og hypotetisk samtykke. Og samtykke kan betyde noget forskellige i forskellige sammenhænge.

Men i dagligsproget er der nok en intuitiv forestilling om, at et samtykke kun foreligger, hvis det er kommet til udtryk ved en manifest tilkendegivelse. Og af praktiske grunde tillægges skriftlige viljeserklæringer forståeligt nok en særlig bevisværdi.

Så ved at trække paralleller til kontraktsretten og bevisretten er det et stykke hen ad vejen lykkedes for modstandere af en reform at miskreditere og til dels ligefrem latterliggøre ønskerne

herom. Vil der være krav om, at man skal sikre sig en skriftlig erklæring, hvor man vil undgå en anklage for voldtægt? Skal man sikre sig, at den anden part på ny har sagt ja til at fortsætte samværet for hvert nyt stadie i dette?

Den slags argumenter forstærkes f.eks. med udsagn om, at det ikke vil svare til ”seksuallivets realiteter” at stille krav om samtykke.

Præmissen for den slags indvendinger er imidlertid forkert og udtryk for en afsporing af debatten.

I en juridisk sammenhæng er et samtykke det, som man bestemmer, at det skal være. Et retligt relevant samtykke kan komme til udtryk på de måder, som man beslutter sig for at anerkende. Og ”man” er selvfølgelig lovgivningsmagten og i den sidste ende domstolene.

Men for at løfte debatten ud af en retorisk sump, er det bedst helt at undgå begrebet samtykke i en ny voldtægtsbestemmelse.

Det er meget bedre at knytte an til begrebet frivillighed, selv om det rent semantisk set er hverken værre eller bedre end begrebet samtykke. Det er heller ikke hverken mere eller mindre præcist. Men frivillighed som begreb er ikke på samme måde som samtykke belastet med fastlåste forestillinger om, hvad der skal til for at anerkende, at en person på rette måde har givet udtryk for, hvad vedkommende er indstillet på.

Derfor er der også grund til at glæde sig over, at frivillighed er blevet nøglebegrebet til det kommissorium, som Justitsministeriet for nylig har givet Straffelovrådet med henblik på at udarbejde forslag til nye regler. Omvendt er der ingen grund til at beklage, at begrebet samtykke ikke forekommer i kommissoriet.

Der kan ikke peges på nogen ideel eller perfekt model for lovgivning om seksualforbrydelser, som passer til alle tider og steder.

Flere lande har samtykkebaseret lovgivning, så helt tosset kan tilgangen nok ikke være. Men når man sammenligner de andre landes lovgivning, ser man, at lovteknikken og definitionerne varierer en hel del.

I den engelske Sexual Offences Act defineres voldtægt (rape) ved manglende samtykke. Lidt ligesom i den svenske lov er der nærmere bestemmelser om, hvordan det skal afgøres, om der har foreligget samtykke. Et gyldigt samtykke forudsætter, at vedkommende har friheden og evnen til at træffe sit valg. På samme måde fremgår det i øvrigt af forarbejderne til de svenske regler, at det ikke er afgørende, om en person inderst inde har lyst eller ej, men om vedkommende frit har kunnet tage stilling og ikke har følt sig tvunget eller været ude af stand til at disponere.

Både her og i andre lande er det blevet gjort gældende, at en lovændring er påkrævet for at opfylde de internationale forpligtelser, herunder i forhold til EMRK artikel 3 om forbud mod umenneskelig behandling og artikel 8 om retten til privatliv. I den forbindelse har afgørelsen *M.C. mod Bulgarien* været påberåbt. Desuden har man henvist til den såkaldte Istanbul-konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder i nære relationer samt til udtalelser fra forskellige FN-komitéer. Det forholder sig imidlertid sådan, at der ikke de internationale forpligtelser ligger et krav om, at begreber som samtykke eller frivillighed nødvendigvis skal indgå i lovens beskrivelse af voldtægtsforbrydelsen. Staterne har en bred skønsmargin ved udformningen af seksualforbrydelserne. Denne opfattelse er på linje med de synspunkter, som ligger til grund for dansk lovgivning fra 2012 og de svenske regler fra 2018. Heller ikke i den internationale strafferet er der konsensus om definitionen af voldtægt som krigsforbrydelse mv.

Ikke desto mindre kan det være et anerkendelsesværdigt formål med en revision at afstemme lovgivningen bedre med udviklingen i det internationale rammeværk ud fra en model baseret på samtykke eller frivillighed.

Også med en sådan model skal der naturligvis tages højde for grundlæggende retsstatslige fordringer om præcision og klarhed. Selvfølgelig skal lovgivningen udformes på en sådan måde, at den ikke i praksis får slagside. Hensynet til den anklagedes retsstilling skal fortsat tilgodeses, og vedkommendes retssikkerhed må ikke sættes over styr.

Det har store konsekvenser, hvordan skillelinjen mellem det strafbare og det straffri trækkes, for i den sidste ende er spørgsmålet om ansvar et 'enten-eller', ikke et 'måske' og heller ikke en smagssag. Kriminaliseringen skal så vidt muligt kunne operationaliseres, sådan at uholdbare anmeldelser så vidt muligt undgås, at beviselige krænkelser kan strafforfølges, og at rimelig tvivl om skyldsspørgsmålet kommer den anklagede til gode.

Ledetråden i reformprojektet må være ønsket om opnå en rimelig afvejning af friheden til at afvise seksuel kontakt (negativ seksuel autonomi) over for friheden til at søge følelsesmæssig og seksuel tilfredsstillelse med indforståede partnere (positiv seksuel autonomi). Dette vil de fleste nok kunne tilslutte sig på et helt overordnet plan.

En særlig udfordring udspringer imidlertid af, at kontakten mellem individer i en given kontekst kan være præget af, at kommunikation er utydelig og flertydig. Seksualitet og seksuelle relationer er komplekse og kontekst-afhængige størrelser. De mange varianter og nuancer i seksualmønstre og adfærdsnormer er næppe blevet færre i kølvandet på den seksuelle revolu-

tion, pornografiens frigivelse, pornificeringen af det offentlige rum, fremkomsten af internet og de sociale medier. Hertil kommer, at empatien ikke har vilkår i en brandert eller anden form for rus.

Man kan så rejse spørgsmålet om den principielle betydning af at have indladt sig i en eller anden form for seksuelt præget samvær, hvis vedkommendes grænser hen ad vejen overskrides, uden at der klart og tydeligt er blevet sagt fra. Hvornår må en part selv bære ansvaret for, at en situation udvikler sig på en uønsket måde. Nogen har den principielle opfattelse, at den pågældende derved har påtaget sig et ansvar for selv at give tilstrækkelig klart udtryk for sine egne grænser. Den anden part bør ikke drages til ansvar for et krænkende forløb, der har udviklet sig i lyset af et utydeligt respons. I flertydige situationer bør der kræves en vis tilkendegivelse af afvisning som forudsætning for ansvar.

I yderste konsekvens ville et sådant princip f.eks. indebære, at udfordrende tøjstil eller opførsel kunne påberåbes som frikort til at skaffe sig adgang til en andens krop. Det kan jo ikke være rigtigt. Det kan heller ikke passe, at den, der er med på en flirt, et kys eller en anden form for overfladisk intimt samvær, altid påtager sig et ansvar for at give tilstrækkelig klart udtryk for sine egne grænser, og at den anden part ikke skal klandres for at overskride disse, hvis forurettede har forsømt at meddele sig tilstrækkelig klart. I visse situationer er det rimeligt at kræve, at den anden part sikrer sig, at personen reelt er indforstået.

Retstilstanden er sådan, at strafansvar ikke ifaldes, hvis gerningsmanden har haft den opfattelse, at den anden parts modstand ikke gennem den afgørende del af forløbet var alvorligt ment, men f.eks. beroede på forbigående betænkeligheder eller koketteri. Tilsvarende gælder, hvis en gerningsmand ikke forstod, at hans adfærd og tilkendegivelser blev opfattet som truende. I sager om parvoldtægt eller kontaktvoldtægt kan spørgsmålet om gerningsmandens forsæt give anledning til betydelige bevisvanskeligheder, selv om den anklagede erkender, at den anden part indledningsvis var modvillig, men hævder at have gennemført sit forehavende i tillid til, at den anden opgav sin modstand, fordi vedkommende på det tidspunkt alligevel gerne ville indlade sig seksuelt. Det kan være svært for forurettede at overbevise sine omgivelser om, at vedkommende rent faktisk følte sig tvunget, og at gerningsmanden havde den fornødne forståelse heraf.

Passivitet og eftergivenhed kan imidlertid ikke uden videre tolkes som udtryk for, at vedkommende frivilligt affinder sig med, hvad der foregår. Det er ikke et urimeligt krav, at en person aktivt skal have givet udtryk for, at deltagelsen i samværet er frivillig, og at den anden part skal have sikret sig dette.

Med et krav om, at frivillighed skal være kommet til udtryk, tages der principielt højde for tilfælde, hvor en krænket part ikke har gjort aktiv modstand, selv om dette i det konkrete tilfælde beror på skyldes, at vedkommende slet ikke var i stand til at reagere i overensstemmelse med sine egne ønsker og behov. En sådan kriminaliseringsmåde kan bl.a. have betydning for bedømmelsen af tilfælde med såkaldt *freeze response*, som passiviserer kvinden og gør hende ude af stand til at modsætte sig. Modellen kan også skabe et bedre værn i de tilfælde, hvor en kvinde under et samvær med én eller flere mænd har givet op og givet efter, fordi hun var ude af stand til at slippe ud af en situation, der udviklede sig uoverskueligt. I sådanne tilfælde giver det ikke altid mening at stille krav om, at kvinden selv skal sørge for at sige fra.

Den nye svenske lovgivning forudsætter et tilstrækkelig klart udtryk for den frivillighed, som fremgår af den konkrete situation og sammenhæng. Med en sådan lovgivning undgår man ikke den uklarhed, som sådanne regler nødvendigvis er forbundet med, men en rimelig grad af præcision kan tilvejebringes gennem et omhyggeligt lovforarbejde. Ved afslutningen af den svenske reformproces fik det oprindelige udkast en tilføjelse om, at det ved bedømmelsen af, om deltagelsen er frivillig eller ej særligt skal tages i betragtning, om frivilligheden er kommet til udtryk gennem ord eller handling eller på anden måde. Den svenske bestemmelse forudsætter ikke noget "udtrykkeligt" samtykke, men blot et tilstrækkelig klart udtryk for den frivillighed, som fremgår af den konkrete situation og sammenhæng. Derved er ikke enhver tvivl løst, men en retning er i hvert fald angivet på meningsfuld vis.

Uanset hvordan straffelovens regler om voldtægt udformes, kommer man i gråzonerne ikke endegyldigt uden om bevisproblemerne. Hele vejen fra anmeldelse til dom kan det være svært at få rede på, hvad der faktisk skete, og hvordan hver af parterne forstod situationen. Mænd forstår ikke altid, at kvinden kun affinder sig med forløbet på grund af afmagt.

Jeg mener ikke, at en bestemmelse med frivillighed som omdrejningspunkt vil betyde en formalisering og ensretning af de seksuelle omgangsformer.

Ved at vende formuleringen i loven om sender man et vigtigt signal om, at der godt kan være tale om et overgreb, selv om forurettede ikke har gjort fysisk modstand.

For nylig gav tiltrak Herning-sagen igen opmærksomhed, da de fire tiltalte på ny blev frikendt for doping og voldtægt af en 19-årig kvinde. Det har ikke forhindret medierne i alligevel at omtale sagen som en historie om gruppevoldtægt, og flere politikere har ytret sig kategorisk. Tilhængere af en samtykkebaseret lovgivning har givet udtryk for, at sådanne regler ville have ført til domfældelse. Det er nu ikke så sikkert. De udslagsgivende nævningestemmer i

byretten lagde faktisk til grund, at det ikke var bevist, at de tiltalte måtte indse, at kvinden ikke deltog frivilligt. I landsretten kom de juridiske dommere og 3 af nævningene til samme resultat ved bl.a. at lægge vægt på, at kvinden på videooptagelser af forløbet fremtrådte aktiv og ikke i en tilstand, hvor hun ikke kunne modsætte sig handlingerne.

I danske domstoles praksis har der faktisk været en udvikling, så der nu i mere udpræget grad end tidligere dømmes for voldtægt, selv om forurettede ikke har sat sig til modværg. Det er således ikke en betingelse for domfældelse, at truslen er udtrykkeligt udtalt. I et givet tilfælde forudsætter en domfældelse imidlertid stadig tilstrækkelig klare beviser for, at tiltalte har udvist en adfærd, der i den foreliggende situation er egnet til at blive opfattet som en trussel om, at der vil blive anvendt vold eller ulovlig tvang, hvis ikke forurettede følger sig, og at tiltalte tilstrækkelig klart har indset dette.

I nogle meget omtalte sager om gruppevoldtægt, herunder Herfølge-sagen fra 2016 og Hille-rødgade-sagen fra 2005, blev der ganske vist frifundet ved nævningeting i byretten, hvilket gav flere politikere anledning til at fremkomme med deres uforgribelige meninger. På grundlag af bevisbedømmelsen i landsretten blev de tiltalte imidlertid dømt, hvilket ikke vakte samme opmærksomhed eller eftertænksomhed.

I trykt retspraksis er fældende afgørelser vedrørende voldtægt dog næsten alle kendetegnet ved, at der er anvendt en eller anden form for vold som middel til tvang. Dette kan bl.a. tages som udtryk for, at det er vanskeligt at løfte bevisbyrden i tilfælde, hvor tvangen ikke har efterladt sig fysiske spor. Det vil en bestemmelse med frivillighed som omdrejningspunkt kunne ændre på. Den kan også fremme en praksis, der altid tager anmelderens oplevelse alvorligt.

Når politiet henlægger sager, anklagemyndigheden opgiver tiltale, eller domstolene frifinder, er det under alle omstændigheder vigtigt, at forurettede ikke efterlades med indtrykket af, at man ikke troede på vedkommendes forklaring.

Som argument mod en samtykkebaseret bestemmelse er det blevet anført, at fokus så i højere grad ville blive rettet mod, om forurettede gennem sin adfærd har indvilliget i den seksuelle aktivitet eller i det mindste har kunne give den anden part indtrykket heraf. Nogen forestiller sig, at forsvarerens afhøring vil blive drejet i en langt mere intim og ubehagelig retning. Det er der ingen grund til at tro. Allerede under den nuværende retstilstand forekommer det, at man i retten går meget tæt på den forurettede kvinde ved at udspørge hende om tidligere seksuelle erfaringer, seksuelle præferencer mv.

Det er helt korrekt, at objektive momenter som forekomsten af vold og trusler ofte vil være et tema, og det vil også være tilfældet med en bestemmelse baseret på frivillighed. For hvis der

er beviser for tvang, er det samtidig bevist, at forurettede ikke deltog frivilligt. Men også efter gældende ret er det relevant at rette fokus mod forurettedes opførsel under det samlede forløb, da denne faktor jo kan have en afgørende betydning for bedømmelsen af den anklagedes forsæt. Og i ”ude-af-stand-tilfældene” vil forurettedes adfærd under alle omstændigheder være af central betydning. Så det er vanskeligt at tilslutte sig argumentet om, at en samtykkebaseret bestemmelse vil medføre yderligere belastning for anmelderne.

Med en sikker retsledelse fra retsformandens side vil det fremover tværtimod være lettere at afskære utidige spørgsmål om optakten til overgrebet, kvindens påklædning og øvrige fremtoning.

Det er blevet påstået, at den tiltalte fremover vil blive underlagt en omvendt bevisbyrde. Det er ikke korrekt; men bevistemaet vil i gråzoneområdet være et lidt andet. Forenklet sagt er det nu afgørende for en domfældelse, om tiltalte var klar over, at kvinden ikke deltog frivilligt. I stedet bliver spørgsmålet, om tiltalte havde grund til at tro, at hun deltog frivilligt.

Anklagemyndigheden har stadig bevisbyrden, og en domfældelse vil stadig forudsætte, at anklagemyndigheden ud over enhver rimelig tvivl har bevist, at tiltalte forsætligt foretog et overgreb. Om det har været tilfældet vil også fremover afhænge af, om det kan lægges til grund for afgørelsen, at tiltalte i situationen måtte have forstået, at forurettede ikke indlod sig frivilligt i forholdet. Det overses i øvrigt ofte, at der allerede efter de nugældende regler kan straffes, hvis gerningsmandens ukendskab til forurettedes tilstand skyldes uagtsomhed (strl. § 228). Så på det punkt vil en bestemmelse baseret på frivillighed ikke indebære nogen afgørende forandring, heller ikke i forhold til spørgsmålet om bevisbyrde.

Retsplejeloven bygger på et princip om fri bevisbedømmelse, hvilket afspejler en grundlæggende forventning om, at domstolene godt kan finde ud af afveje beviserne i de konkrete sager. Jeg har stor tillid til, at danske domstole ikke giver sig til at dømme stik imod almindelig rimelighed og sund fornuft i sager om voldtægt.

Jørn Vestergaard
professor i strafferet
Københavns Universitet

+45/21 60 26 80
jv@jur.ku.dk
<http://jura.ku.dk/jv>